

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.8.114>

УДК: 330.341.1

*В. В. Кебко,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4831-3768>
А. В. Якимчук,
незалежний дослідник
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0847-777X>
О. Л. Рибіцький,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6421-1102>*

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*V. Kebko,
Postgraduate student, NSC "Institute of Agrarian Economics"
A. Yakymchuk,
Independent Researcher
O. Rybitskyi,
Postgraduate student, NSC "Institute of Agrarian Economics"*

THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S DIGITAL ECONOMY IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

У статті розглянуто сутність цифрової економіки, її ознаки, ключові проблеми та перспективи розвитку України в умовах євроінтеграції. Охарактеризовано теоретичні підходи до трактування, ознаки та прояви цифрової економіки. Проаналізовано роль ЄС як провідного географічного осередку розвитку цифрової економіки та окреслено значення програм «Цифрова Європа» і «Цифровий єдиний ринок» для модернізації національних економік. На основі Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС досліджено ступінь виконання заходів, виявлено досягнення та напрями, які потребують прискорення реалізації. Виокремлено основні проблеми розвитку цифрової економіки України в контексті євроінтеграції. Підкреслено, що успішне усунення цих бар'єрів та проблем дозволить синхронізувати нормативно-правову базу з європейськими стандартами, забезпечити сталий розвиток цифрової економіки, підвищити конкурентоспроможність на глобальному ринку та інтегрувати Україну до єдиного європейського цифрового простору.

The digital economy plays a pivotal role in Ukraine's European integration by fostering the harmonization of its regulatory, technical, and institutional frameworks with EU standards, thereby facilitating full participation in the EU Digital Single Market. It enhances Ukraine's global competitiveness, drives innovation, and strengthens economic resilience through the adoption of advanced digital technologies, platforms, and data-driven solutions. The article examines the essence of the digital economy, its features, key challenges, and development prospects for Ukraine in the context of European integration. The authors define the digital economy as a multi-component system of economic relations within a unified electronic network ecosystem, based on the use of digital technologies, platforms, and data as intangible assets, with appropriate technical, organizational, and regulatory support aimed at creating, exchanging, and utilizing value. The role of the European Union as a leading geographical center for the development of the digital economy is analyzed, emphasizing the

significance of the “Digital Europe” and “Digital Single Market” programs for modernizing national economies. Based on the Roadmap for Ukraine’s integration into the EU Digital Single Market, the degree of implementation of planned measures was assessed at 50%, identifying both achievements and areas requiring acceleration. The main challenges include incomplete harmonization of legislation, delays in the implementation of critical projects, insufficient cybersecurity, slow modernization of digital infrastructure, and limited accessibility of public online services. The research highlights that overcoming these barriers will enable the alignment of Ukraine’s regulatory framework with European standards, ensure sustainable development of the digital economy, enhance global competitiveness, and facilitate integration into the unified European digital space. The practical value of the study lies in identifying priority areas for digital transformation and providing policy recommendations to accelerate Ukraine’s adaptation to EU digital economy requirements, which in turn will strengthen its economic resilience, innovation capacity, and technological sovereignty in the long term.

Ключові слова: *цифрова економіка, євроінтеграція, штучний інтелект, соціально-економічний простір, цифрові навички, кібербезпека.*

Key words: *digital economy, European integration, artificial intelligence, socio-economic space, digital skills, cybersecurity.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Цифрова економіка – це одна із провідних сучасних форм організації економічної діяльності, що ґрунтується на широкому використанні цифрових технологій, платформних рішень і даних як ключового ресурсу створення, обміну та споживання вартості. Частка цифрової економіки щороку невпинно зростає і обумовлює контури цифрової трансформації національних економік окремих держав та глобального економічного простору в цілому. Ефективна цифровізація будь-

якої держави та її інтеграція в світовий електронний соціально-економічний простір є вагомим індикатором розвитку країни, впровадження інновацій в еру інформаційного суспільства.

Україна, набувши у 2022 р. статусу країни-кандидата на вступ до ЄС, взяла на себе зобов'язання та впевнено рухається до єдиного цифрового європейського ринку, впроваджує цифрові інновації, проте залишається низка невирішених проблемних питань, які вимагають відповідних наукових розвідок та практичного вирішення на інституційному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методологічні й практичні основи розвитку цифрової економіки досліджували численні зарубіжні та вітчизняні вчені, серед яких Г. Андрощук [1-2], А. Голобородько [3], С. Коляденко [4], А. Крисоватий [5], Л. Мельник [6], Н. Негропonte [7], М. Пугачов М.І. [8], М. Реслер [9], Д. Тапскот [10] та інші.

Зокрема, С. Коляденко наголошує, що «використання новітніх технологій в сфері економіки, яка визначена науковцями як "цифрова економіка", дасть змогу ефективніше використовувати знання класичної економіки для вирішення економічних проблем світу (кризових явищ, інфляції, збиткової економічної політики в деяких галузях), циклічних проблем» [4, с. 109]. Науковці М. Пугачов та В. Пугачов наголошують, що «діджиталізація стала перспективним вектором для світової економіки, проте цифровий розвиток залишається процесом, що триває, а не ефективним рішенням проблем для кожної національної економіки, тому національні уряди повинні подвоїти свої зусилля для створення кращої та більшої інфраструктури з метою забезпечення зростання цифрової економіки» [8, с. 13]. Колектив дослідників на чолі з Л. Мельником переконані, що «формування цифрової економіки означає побудову принципово нового інноваційного стану соціально-економічного розвитку, на якому людина переходить від переважно обробки і споживання матеріальних факторів (речовин та енергії) до переважно виробництва і споживання інформації» [6, с 23].

На думку колективу дослідників на чолі з М. Реслер, «розробка науково обґрунтованого та комплексного підходу в управлінні, з акцентом на розробці та впровадженні передових практик, адаптації до глобальних тенденцій та врахуванні потреб всіх учасників цифрового простору стане вагомим внеском у практичне застосування цифрової трансформації в Україні» [9, с 4]. В свою чергу, як влучно підкреслила А. Голобородько, «в Україні розвиток цифрової економіки, незважаючи на кризові умови, набув стрімкого розвитку як джерело отримання додаткових можливостей створення валового внутрішнього продукту та формування безпеки і стійкості національної економіки» [3, с. 15].

Не зважаючи на вагомий доробок учених у теоретичному та практичному аспектах, невирішеним залишається коло питань, пов'язаних із розвитком та трансформацією цифрової економіки України в умовах посилення євроінтеграції.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування сутності цифрової економіки, проблем та перспектив її розвитку в Україні в контексті євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. В науковому середовищі вважається, що першим автором, який ввів термін «цифрова економіка» («digital economy»), був Дон Тапскот (*Don Tapscott*). Він використав його у своїй книзі 1995 р. «The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence» і розумів під цифровою економікою епоху мережевого інтелекту, коли в грі не тільки технології, а й мережеве об'єднання людей» через технології, які «поєднують інтелект, знання та креативність для проривів у створенні багатства та соціальному розвитку [10]. Тобто, Д. Тапскот вважав під цифровою економікою не просто технології, а нову форма взаємодії людей через мережі, яка дозволяє спільно створювати цінність і трансформувати суспільство. В свою чергу, у 1995 р. термін «цифрова економіка» у якості окремої категорії економічної науки виділив дослідник Массачусетського технологічного інституту Ніколас

Негропонте (*Nikolas Negroponte*), пов'язуючи її з електронними транзакціями за допомогою мережі Інтернет [7].

У першому наближенні «цифрову економіку» можна визначити як господарську систему, що базується на домінуючому застосуванні цифрових технологій [6, с. 13]. На думку А. Крисоватого, О. Десятнюк та О. Птащенко, «цифрова економіка – це система економічних відносин, яка ґрунтується на використанні цифрових технологій для створення, зберігання, обміну та споживання товарів і послуг» [5, с. 10].

На нашу думку, під цифровою економікою слід розуміти багатокомпонентну систему економічних відносин у єдиній електронній мережевій екосистемі, що ґрунтується на використанні цифрових платформ, технологій та мережових даних як ключових нематеріальних активів, із відповідним технічним, організаційним та інституційно-нормативним забезпеченням, спрямованим на створення, обмін і використання вартості.

Основними ознаками цифрової економіки в еру інформаційного суспільства є: визначення даних як стратегічного ресурсу; високий рівень автоматизації та використання штучного інтелекту (далі – ШІ); домінування цифрових платформ і багатосторонніх ринків, що зводять виробників і споживачів та генерують мережеві ефекти; зростання частки продуктів, що існують у цифровій формі; відсутність географічних бар'єрів для бізнесу та комунікацій завдяки всесвітньому доступу до інтернету й хмарних технологій; короткі життєві цикли технологій, необхідність постійного оновлення компетенцій та бізнес-моделей; зростання ролі цифрових технологій у повсякденному житті, держуправлінні, освіті, охороні здоров'я, культурі; зростання кіберзагроз, питань захисту персональних даних, етичних дилем у використанні алгоритмів та ШІ тощо.

Європейський Союз (далі – ЄС) є одним із провідних географічних центрів розвитку цифрової економіки завдяки поєднанню високорозвиненої цифрової інфраструктури, масштабних інвестицій у дослідження та інновації та узгодженої політики цифрової трансформації. Ініціативи на кшталт

Цифрового єдиного ринку (*Digital Single Market*), програм *Horizon Europe* та *Digital Europe* створюють умови для інтеграції цифрових технологій у всі сфери економіки, стимулюють розвиток стартап-екосистем і підтримують конкурентоспроможність бізнесу.

Цифрова економіка в ЄС перебуває на етапі активного структурного розвитку, який визначається інтеграцією цифрових технологій у всі сектори економіки та суспільного життя. Пріоритети Європейської комісії спрямовані на досягнення цілей «Цифрового десятиліття» до 2030 р. [11], що передбачає забезпечення широкосмугового інтернету для всіх громадян, цифровізацію державних послуг, підвищення рівня цифрових навичок населення та підтримку бізнесу у впровадженні інновацій. Ключовими драйверами виступають ШІ, високопродуктивні обчислення, великі дані, технології блокчейну та «Інтернет речей». Водночас ЄС прагне зберегти баланс між інноваціями та етичними нормами, забезпечуючи надійний захист персональних даних і кібербезпеку.

На сьогодні в ЄС активно запроваджується та фінансується програма «Цифрова Європа» (*The Digital Europe Programme (DIGITAL)*), спрямована на впровадження цифрових технологій у бізнесі, житті громадян та публічному адмініструванні. Програма підтримує промисловість, малі та середні підприємства і державне управління в їх цифровій трансформації за допомогою посиленої мережі Європейських центрів (хабів) цифрових інновацій (*European Digital Innovation Hubs – EDIH*) [12]. З загальним бюджетом понад 8,1 млрд євро, програма «Цифрова Європа» має на меті сформувати цифрову трансформацію європейського суспільства та економіки відповідно до цілей ЄС, визначених у Комюніке «Цифровий компас 2030: європейський шлях до цифрового десятиліття» [10] та в Програмі політики «Шлях до цифрового десятиліття» [12].

У 2022 р. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа», надає фінансування для цифровізації країн Європи за різними напрямками [13].

Робочою програмою на 2025-2027 рр., схваленою Єврокомісією, передбачено фінансування в обсязі 1 314,5 млн. євро таких напрямів як:

- високопродуктивні обчислення для ІІІ-фабрик (дані для ІІІ-фабрик - спільні європейські простори даних, Agri-Food MCP і Simpl);
- ІІІ-континент (реалізація стратегії дії GenAI, ІІІ у медицині, тестові майданчики віртуальних світів, європейські цифрові інноваційні хаби, Destination Earth);
- кібербезпека (резерв кібербезпеки ЄС та платформа звітності згідно з Актом про стійкість до кіберзагроз);
- навички (академії цифрових навичок у галузях квантових технологій, AI, віртуальних світів та чипів, досконалість в освіті й навчанні, інші заходи з розвитку передових цифрових навичок);
- цифрове розгортання (EU Digital Identity Wallet, система Once Only Technical System, електронні закупівлі, е-рахунок, TESTA, Європейська електронна медична картка, Європейський центр підтримки кібербезпеки для лікарень та постачальників медичних послуг; Е-юстиція та довіра до цифрової трансформації, взаємодія, Європейський консорціум цифрової інфраструктури);
- чипи (фонд чипів);
- горизонтальні заходи підтримки програм [14].

Таким чином, пріоритезація фінансування цифровізації в ЄС зосереджується на масштабних інвестиціях у впровадження та розгортання стратегій ІІІ, розвитку високопродуктивних обчислень, створенні європейських просторів даних і цифрових інноваційних хабів, що отримують найбільші бюджетні асигнування. Значні ресурси спрямовуються також на формування передових цифрових навичок, кіберзахист, розвиток цифрової інфраструктури, інтероперабельність і технології чипів, що свідчить про комплексний підхід ЄС до забезпечення технологічного суверенітету, інноваційної спроможності та стійкості цифрової економіки.

Важливою рисою сучасного етапу розвитку цифрової економіки є її стратегічна спрямованість на технологічний суверенітет і зменшення залежності від зовнішніх постачальників критично важливих технологій. Це реалізується через масштабні інвестиції в дослідження та інфраструктуру, розвиток європейських виробничих потужностей у сфері напівпровідників, стимулювання інноваційних екосистем і підтримку стартапів. Значну увагу в ЄС приділено підвищенню цифрової стійкості та інтеграції принципів сталого розвитку у цифрову трансформацію. Такий підхід дозволяє ЄС не лише зміцнювати конкурентоспроможність, але й формувати єдиний, безпечний та інклюзивний цифровий простір, здатний протистояти глобальним викликам.

Україна, отримавши статус країни-кандидата на вступ до ЄС, має комплексно адаптувати свій економічний простір до вимог цифрового європейського простору, що передбачає гармонізацію законодавства, технічних стандартів та інституційної інфраструктури з європейськими нормами. Синхронізація цифрових політик сприятиме інтеграції українського бізнесу у внутрішній ринок ЄС, підвищенню конкурентоспроможності на глобальній арені та створить умови для інноваційного зростання, забезпечуючи поступовий перехід економіки на сучасні цифрові засади.

Більше того, наближення національного законодавства України і стандартів до законодавства і стандартів ЄС, приєднання до програми «Цифрова Європа» зменшить цифрові ризики і регуляторні розбіжності між Україною та ЄС у цифровій сфері, прискорить цифровий розвиток України [2, с. 77].

У 2021 р. було затверджено Стратегію інтеграції України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу («Дорожня карта»), яка містить три основні напрями: спрощення он-лайн доступу до товарів і послуг, створення сприятливих умов для розвитку цифрових мереж та надання цифрових послуг, сприяння зростанню цифрової економіки [15]. З метою прискорення цифровізації в Україні для розширення доступу до онлайн ринків та

цифрових технологій ЄС, Міністерством цифрової трансформації України періодично відображається моніторинг прогресу виконання вищезгаданої Дорожньої карти (табл. 1).

**Таблиця 1. Прогрес виконання Плану заходів Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС
(станом на 01.08.2025)**

Проекти	Статус проєктів	Прогрес реалізації
1.А Гармонізація чинного законодавства із законодавством ЄС в частині регулювання телекомунікаційних (електронних комунікаційних) мереж та послуг, пов'язаного оснащення та пов'язаних послуг	В розробці	64 %
1.В Приведення норм чинного законодавства України до права ЄС в частині створення правових рамок, що забезпечуватимуть спрощення правил отримання дозволу та умов надання телекомунікаційних (електронних комунікаційних) мереж та послуг	В розробці	67 %
1.С Забезпечення ефективного функціонування відкритого і справедливого конкурентного ринку шляхом обмеженого регулювання ринкових відносин	В розробці	83 %
1.Д Приведення чинного національного законодавства до права ЄС в частині надання телекомунікаційних (електронних комунікаційних) послуг споживачу	В розробці	50 %
1.Е Урегулювання питань захисту прав та інтересів споживачів в отриманні якісних телекомунікаційних (електронних комунікаційних) послуг	В розробці	50 %
2. Приведення норм чинного законодавства України до права ЄС в частині конкуренції на ринках телекомунікацій (електронних комунікацій)	Реалізовано	100 %
3. Аналіз на відповідність політиці та правовій базі, передбачений Рішенням 676/2002 / ЄС. Гармонізація використання радіочастотного спектра України з урахуванням інтересів усіх сфер діяльності та категорій споживачів	В розробці	67 %
4. Приведення норм чинного законодавства України до права ЄС в частині створення правових рамок, що забезпечуватимуть правовий захист послуг, що базуються чи включають умовний доступ	Реалізовано	100 %
5. Створення в Україні узгодженої системи високого рівня безпеки та правової визначеності електронних довірчих послуг	Реалізовано	100 %
6. Законодавче врегулювання правовідносин у сфері надання інформаційних послуг (в тому числі електронної комерції) з використанням відповідних норм європейського законодавства	Реалізовано	100 %

Продовження таблиці 1

Проекти	Статус проєктів	Прогрес реалізації
7. Законодавче врегулювання зменшення витрат на розгортання високошвидкісних мереж електронного зв'язку	В розробці	44 %
8. Законодавче врегулювання питання відкритого доступу до Інтернету	Реалізовано	100 %
9. Законодавче врегулювання у сфері безпеки мережевих та інформаційних систем	В розробці	80 %
10. Законодавче врегулювання питання повторного використання інформації, яка є в розпорядженні суб'єктів публічного права	Реалізовано	100 %
11. Законодавче врегулювання питання спрощення доступу до об'єктів, захищених авторськими та суміжними правами, для осіб, які мають обмежену здатність сприймати печатну продукцію	Реалізовано	100 %
12. Законодавче врегулювання питання захисту фізичних осіб з урахуванням обробки персональних даних та вільного переміщення таких даних	В розробці	50 %
13. Приєднання України до програм ЄС у рамках цифрової інтеграції	Реалізовано	100 %
14. Започаткування співпраці з Агентством ЄС з питань мережевої та інформаційної безпеки (ENISA)	В розробці	50 %
15. Законодавче врегулювання питання транскордонної мобільності послуг онлайн-контенту	Не розпочато	0 %
16. Законодавче врегулювання питання усунення невинноватого гео-блокування та інших форм дискримінації, що ґрунтуються на громадянстві клієнтів, місці проживання чи місці заснування	Не розпочато	0 %
17. Законодавче врегулювання питання автентифікації при здійсненні платіжних послуг онлайн	Реалізовано	100 %
18. Забезпечення розвитку екстериторіального ліцензування	Не розпочато	0 %
19. Забезпечення захисту дітей, які використовують Інтернет та інші інформаційно-комунікаційні технології	В розробці	50 %
20. Забезпечення доступності веб-сайтів та мобільних додатків державних органів	В розробці	71 %
21. Законодавче врегулювання питання договорів на постачання цифрового контенту та надання цифрових послуг	Реалізовано	100 %
22. Законодавче врегулювання прав споживачів за договорами в мережі Інтернет	Реалізовано	100 %
23. Інші заходи	Реалізовано	97 %

Джерело: [16].

В цілому ступінь виконання Плану Заходів Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС станом на 01.08.2025 р. становить

50 %. Табл. 1 демонструє, що значна частина заходів (зокрема, з питань конкуренції, захисту прав споживачів, електронної комерції, безпеки мереж, транскордонних платіжних послуг тощо) вже реалізована на 100 %, що свідчить про активне наближення нормативно-правової бази України до стандартів ЄС. Понад третина заходів перебуває на етапі часткової реалізації (40–83 %), зокрема в сферах телекомунікацій, захисту персональних даних, доступності вебресурсів, захисту дітей в онлайн-просторі та гармонізації використання радіочастотного спектра. Це вказує на потребу в прискоренні роботи над ключовими елементами цифрової інфраструктури та безпеки. Водночас, є група завдань, які ще не розпочаті і затримка з їх виконанням може уповільнити повноцінну інтеграцію України до Єдиного цифрового ринку ЄС та зменшити конкурентні переваги на європейському ринку цифрових послуг.

На рис. 1 згруповані основні проблем розвитку цифрової економіки України в контексті євроінтеграції.

Рис. 1. Ключові проблеми розвитку цифрової економіки України в контексті євроінтеграції

Джерело: авторська розробка.

Невідкладне вирішення цих проблем на інституційному рівні призвидшить подолання потенційних негативних наслідків для євроінтеграції України, якими можуть стати обмеження у розвитку інновацій та сервісів нового покоління; відставання в інтеграції до Єдиного цифрового ринку, нерівні умови для бізнесу; підвищені ризики кібератак, зниження довіри до цифрових сервісів; зниження ефективності впровадження цифрових рішень; подовження строків реалізації реформ та дублювання зусиль тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Цифрова економіка – це невід’ємна інфраструктурна складова сучасних суспільних відносин, яка найближчим часом посилюватиме свій вплив та розширюватиме прояви в глобальному економічному просторі. В умовах євроінтеграції перспективи цифрової трансформації економіки України безпосередньо пов’язані з можливістю інтеграції до Цифрового єдиного ринку ЄС, що відкриє доступ до масштабного спільного ринку, інноваційних екосистем та фінансових інструментів.

Аналіз прогресу виконання Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС показав, що значна частина ключових завдань уже реалізована, зокрема у сферах електронної комерції, захисту прав споживачів та конкуренції на телекомунікаційних ринках. Це свідчить про цілеспрямовані кроки держави у створенні правового та інституційного підґрунтя для входження до європейського цифрового простору.

Водночас виявлено «слабкі місця», що гальмують повноцінну інтеграцію: неповна гармонізація законодавства в окремих критичних сферах (захист персональних даних, безпека мереж, доступність сервісів), повільна модернізація цифрової інфраструктури та відсутність прогресу за низкою напрямів. Успішне подолання виявлених бар’єрів дозволить не лише синхронізувати нормативно-правову базу з європейською, а й забезпечити сталий розвиток цифрової економіки, підвищити конкурентоспроможність на

глобальному рівні та зміцнити позиції України як активного учасника європейського цифрового простору.

Перспективами подальших наукових розвідок є дослідження аспектів трансформації фінансових, економічних та обліково-інформаційних систем та технологій під впливом цифровізації.

Література

1. Андрощук Г. О. Цифрова трансформація європейської економіки: аналіз технологічних трендів і місця України. Правова охорона інтелектуальної власності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: [колективна монографія / за наук. ред. Н. Мироненко]; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2023. Р. 10. С. 415–438.
2. Андрощук Г. О. Цифрова трансформація європейської економіки: стан та місце України. *Інформація і право*. 2023. № 1. С. 67–78.
3. Голобородько А. Ю. Цифрова економіка: підходи та особливості розвитку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 9. С. 10–18.
4. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка, фінанси і менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105–112.
5. Крисоватий А.І., Десятнюк О.М., Птащенко О.В. Цифрова економіка: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 520 с.
6. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов'єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 2. С. 9–28.
7. Negroponte N. *Being Digital*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group, 1995. 272 p.

8. Пугачов М.І., Пугачов В.М. Цифрова економіка та її розвиток у світі. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.14> (дата звернення: 04.08.2025).
9. Реслер М., Лінтур І., Цигак О. Цифрова економіка: виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. Вип. 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117> (дата звернення: 04.08.2025).
10. Tapscott, D. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. New York: McGraw-Hill, 1996. 348 p.
11. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade. European Comission. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:12e835e2-81af-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (дата звернення: 08.08.2025).
12. The Digital Europe Programme. European Comission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme> (дата звернення: 08.08.2025).
13. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа»: що це означає. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraine-doluchilasya-do-programi-tsifrova-evropa-shcho-tse-oznachae> (дата звернення: 08.08.2025).
14. ANNEX to the Commission Implementing Decision on the financing of the Digital Europe Programme and the adoption of the multiannual work programme for 2025–2027. European Comission URL: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/114219> (дата звернення: 08.08.2025).
15. Євроінтеграція. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/projects/evrointegraciya> (дата звернення: 07.08.2025).
16. Дорожня карта. Онлайн-система моніторингу виконання Плану Заходів Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL:

<https://thedigital.gov.ua/projects/evrointegraciya/roadmap> (дата звернення: 07.08.2025).

References

1. Androshchuk, H.O. (2023), “Digital transformation of the European economy: analysis of technological trends and Ukraine's place”, *Pravova okhorona intelektual'noi vlasnosti v umovakh ievrointehratsijnykh protsesiv v Ukraini* [Legal protection of intellectual property in the context of European integration processes in Ukraine], Natsionalna akademiia pravovykh nauk Ukrainy, Naukovo-doslidnyi instytut intelektualnoi vlasnosti, Kyiv, Ukraine, pp. 415–438.
2. Androshchuk, H. O. (2023), “The digital transformation of the European economy: the state and place of Ukraine”, *Information and law*, vol. 1, pp. 67–78. <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001396372>
3. Goloborodko, A.Yu. (2022), “Digital Economy: Approaches and Features of Development”, *Business Inform*, vol. 9, 10–18. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-10-18>
4. Koliadenko, S. (2016), “Digital economy: conditions and stages of formation in Ukraine and in the world”, *Ekonomika, finansy i menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, vol. 6, pp. 105–112.
5. Krysovatyi, A.I., Desiatniuk, O.M., & Ptashchenko, O.V. (2024), *Tsyfrova ekonomika* [Digital economy], ZUNU, Ternopil, Ukraine.
6. Melnik, L.G., Karinceva, O.I., Kubatko, O.V., Sotnik, I.M., & Zavdoeva, J.M. (2020), “Digitalization of economic systems and human capital: enterprise, region, national economy”, *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, vol. 2, pp. 9–28, <https://doi.org/10.21272/mer.2020.88.01>
7. Negroponte, N. (1995), *Being Digital*, Knopf Doubleday Publishing Group, New York, USA.
8. Pugachov, M.I., & Pugachov, V.M. (2023), “Digital economy and its development in the world”, *Efektivna ekonomika*, vol. 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.14>.

9. Resler, M., Linrur, I., & Cigak, O. (2024), "Digital economy: challenges and opportunities", *Economy and Society*, vol. 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>.
10. Tapscott, D. (1996), *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*, McGraw-Hill, New York, USA.
11. European Commission (2021), "Digital Compass: the European way for the Digital Decade", available at: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:12e835e2-81af-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (Accessed 8 August 2025).
12. European Commission (2025), "The Digital Europe Programme", available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme> (Accessed 8 August 2025).
13. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2022), "Ukraine has joined the Digital Europe Program: what does this mean?", available at: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraina-doluchilasya-do-programi-tsifrova-evropa-shcho-tse-oznachae> (Accessed 8 August 2025).
14. European Commission (2025), "ANNEX to the Commission Implementing Decision on the financing of the Digital Europe Programme and the adoption of the multiannual work programme for 2025–2027", available at: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/114219> (Accessed 8 August 2025).
15. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2025), "European integration", available at: <https://thedigital.gov.ua/projects/yevrointegraciya> (Accessed 7 August 2025).
16. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2025), "On-line monitoring system of implementation of the Action Plan foreseen by the Roadmap of Ukraine's integration into the EU Digital Single Market", available at: <https://thedigital.gov.ua/en/projects/yevrointegraciya/roadmap> (Accessed 7 August 2025).

Стаття надійшла до редакції 14.08.2025 р.